

ПРВ ПРИВАТЕН УНИВЕРЗИТЕТ – ФОН СКОПЈЕ

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ПРВ ПРИВАТЕН УНИВЕРЗИТЕТ - ФОН

Бр. 01-19/10
24-09. 2018 год.
ФОН

Б И Л Т Е Н

НА

Прв приватен универзитет – ФОН Скопје

БРОЈ 209

Скопје, 24.09.2018

СОДРЖИНА:

1. Рецензија за избор на еден Виш лектор по француски и шпански јазик во областите: 64006 Романистика, 64011 Применета лингвистика и 61226 Странски јазици и бизнис.....3255
2. Рецензија на ракописот „Криминалистика: вовед, тактика, техника, методика, теории“ од авторот проф. д-р Методија Ангелески.....3264
3. Рецензија Методија Ангелески, Криминалистика: Вовед, тактика, техника, методика, теории.....3271

Заблагодарувајќи му се на Наставно-научниот совет на Факултетот за странски јазици при ФОН Универзитетот во Скопје што на својата редовна седница одржана на 5 септември 2018 година не избра во Рецензентската комисија за избор на еден виш лектор по француски и шпански јазик во областите романистика (64006), применета лингвистика (64011) и странски јазици и бизнис (61226) ни претставува чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Факултетот за странски јазици (ФСЈ) да му го поднесеме следниов:

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во весникот „Слободен печат“ на ден 6 јули 2018 година за избор на еден виш лектор по француски и шпански јазик во областите романистика (64006), применета лингвистика (64011) и странски јазици и бизнис (61226) се пријавија следните кандидати: Наташа Алексоска и Исмаил Камбери. Од увидот во доставените материјали од страна на кандидатите може да се констатира следното:

Наташа АЛЕКСОСКА е родена на 22 ноември 1979 година во Скопје каде завршила средно образование наградена како првенец на генерацијата. Во октомври 1998 година била прворангирана на приемните испити на Катедрата за романски јазици и книжевности на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ од Скопје каде што завршила двопредметни студии на наставната насока во студиската група по француски јазик и книжевност како прв странски јазик и англиски јазик и книжевност како втор странски јазик и шпански како трет странски јазик. Дипломирала на 3 октомври 2002 година и се стекнала со стручен назив Дипломиран професор по француски јазик и книжевност со англиски јазик и книжевност – наставна насока. Студиите ги завршила со висок просек 9.21 и во знак на признание за постигнатиот успех Филолошкиот факултет и доделил Пофалница "Блаже Конески".

Наташа Алексоска, во текот на додипломските студии два пати, во 1999 и во 2001 година, престојувала на јазично усовршување по шпански јазик, шпанска литература, шпанска уметност, шпанска политика и општество на Универзитетот „Комплутенсе“ (Universidad de Complutense) во Мадрид (Кралство Шпанија) во својство на стипендист на Шпанската агенција за меѓународна соработка и развој (Agencia española de cooperación internacional y desarrollo - AECID) при Министерството за надворешни работи на Кралство Шпанија (MAE) каде сите испити ги завршила со оценка натпросек што може да се види од доставените сертификати. Освен тоа, во текот на студиите се здобила и со две официјални меѓународни акредитации за познавање на шпанскиот како странски јазик (Diploma de Español como Lengua Extranjera - DELE) издадена од „Институтот Сервантес“ (Instituto Cervantes) од Алкала де Енарес во соработка со Универзитетот Саламанка и признаена од Министерството за образование, култура и спорт на Кралство Шпанија.

Веднаш по дипломирањето во октомври 2002 година била примена на постдипломските студии на Филолошкиот Факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" од Скопје во соработка со Универзитетот „Рен II“ (Rennes II) од Рен во Горна Бретања (Р. Франција) како стипендист на Амбасадата на Франција во РМ. Во рамките на обемните студии од втор циклус (17 писмени, усни и практични предмети) Наташа Алексоска во периодот од јули до октомври 2003 година по писмена препорака на Н.Е. г-дин Жан-Франсоа Терал, Амбасадор на Р.Франција во РМ, реализирала задолжителна практика во една од водечките француски деловни компании, поточно во европскиот лидер во сферата на потрошувачки кредити и комплементарни финансиски услуги, CETELEM Banque Groupe BNP Paribas во седиштето во Пиреј/Атина (Р. Грција) во Секторот за комерција и маркетинг раководен од директорот Франческо Себаст која ја реализирала со позитивни оценки што може да се увиди од приложената препорака од високиот менаџментот на француската мултинационална компанијата. Постдипломските студии ги завршила со висок просек 9,42 и на 19 јуни 2006 година го одбрала магистерскиот труд на француски јазик пред интеруниверзитетската комисија со што се здобила со научно-стручен назив Магистер по странски јазици, меѓународна трговија: ЕУ, за што има доставено на увид диплома, уверение и сертификат од наведените инстанции.

За време на изработката на магистерскиот труд Наташа Алексоска учествувала на бројни конференции, семинари и обуки за професионален развој меѓу кои се истакнуваат:

- во јануари 2005 година ја поминала селекцијата за учество на Меѓународниот универзитет (IWUM) во групата „Marketing Research“ под водство на проф. д-р Аме Сарпјене од Бостонскиот Универзитет во Брисел (Кралство Белгија), а во организација на „Асоцијацијата за академски тренинг“ (АТА) од Кралство Холандија каде положила со највисока оценка А.
- во февруари 2005 година со решение на Министерството за правда на Република Македонија Наташа Алексоска е поставена за постојан судски преведувач од англиски и француски јазик на македонски и обратно во Основниот суд Скопје I – Скопје.
- во март 2005 година Наташа Алексоска била единствен претставник на Р. Македонија на студиската посета за проучување на внатрешните механизми на институциите на Европската Унија во организација на „Европската универзитетска асоцијација од Лувен“ (Association universitaire européenne de Louvain) во Лувен-ла-Нев со едукативна посета на Европската Комисија и Европскиот Парламент во Брисел (Кралство Белгија).
- во јули 2005 година повторно ја поминала селекцијата за учество на Меѓународниот универзитет (ISUM) во групата „Small and Medium Enterprises Management“ во организација на „Асоцијацијата за академски тренинг“ (АТА) од Кралство Холандија каде положила со највисока оценка А.
- во октомври 2005 година учествувала на меѓународниот семинар за интеркултурализам кој се одржал под патронат на Советот на Европа и на Министерството за надворешни работи на Романија во Букурешт (Р. Романија) итн.

На 1 март 2006 година Наташа Алексоска е примена да работи како демонстратор по француски јазик на Факултетот за применети европски јазици при „Европскиот Универзитет – Р. Македонија“. На 26 октомври 2006 година избрана е во наставно-стручно звање лектор по француски јазик задолжена за настава по предметите француски јазик, француска цивилизација, француски јазик за правни науки, политички науки и дипломатија и предметот практика во домашни и странски претпријатија на додипломските студии во Скопје и во одделението во Струга. Притоа работела во својство на координатор на насоката Странски јазици и бизнис со цел доближување на деловната сфера до студентите преку организирање клиничка настава, менторство на практиканти и стипендисти, била член на Комисијата за уписи и Комисијата за самоевалуација, член на комисији за одбрана на дипломски трудови и реализирала обемни административни обврски (изготвување на студиски и предметни програми, водење записници, подготовка на распореди, промотивни активности,..).

По едногодишно ангажирање на проектот за отворање на Катедра за шпански јазик и книжевност на Факултетот за применети странски јазици при ФОН Универзитетот и работа на потпишување на првиот меѓународен договор на Универзитетот ФОН со Универзитетот Сарагоса како и потпишување на Меморандум за соработка со Шпанската агенција за меѓународна соработка и развој (Agencia Española de cooperación internacional y desarrollo - AECID) при Министерството за надворешни работи на Кралство Шпанија (МАЕ), во октомври 2008 година Наташа Алексоска се запишала на постдипломски студии на Катедрата за општа и испанска лингвистика на Факултетот за филозофија и филологија при Универзитетот Сарагоса (Universidad de Zaragoza) во Сарагоса (Арагон) во Кралство Шпанија.

Во текот на студиите, Наташа Алексоска учествувала на меѓународни конференции, семинари, панел дискусии итн. меѓу кои се издвојуваат:

- во декември 2008 година учествувала на меѓународната конференција за лингвистика "Наследството на лингвистиката од XX век" на Катедрата за лингвистика "María Moliner" при Институтот "Fernando el Católico";
- во периодот од декември 2008 до декември 2010 година учествувала на циклус предавања во рамки на меѓународниот перманентен семинар за лингвистички

истражувања на истражувачката група за лексика и синтакса "SYLEX" при Универзитетот Сарагоса;

- во јануари 2009 година завршила интензивна програма за шпански јазик и култура (напредно ниво) на „Институтот за шпански како странски јазик (E/LE)” при Универзитетот Сарагоса;
- во мај 2009 година учествувала на Интернационалниот конгрес за лингвистика и когнитивна наука: "Events across categories: Theoretical and experimental approaches to event structure" одржан во Мадрид во организација на Советот за истражување во социјалните и хуманистичките науки, Министерството за наука и иновации на Кралство Шпанија
- во септември 2009 година Наташа Алексоска станала проектен соработник на консолидираната интеруниверзитетска истражувачка група "Pragmagramatica peripheriae" посветена на проучување на модалноста во романските јазици.

Од уверението за положени испити може да се констатира дека Наташа Алексоска ги завршила испитите со многу високи оценки (Matricula Honor и Sobresaliente) и се стекнала со право во октомври 2009 година да пријави истражувачки труд од областа на шпанската лингвистика на тема: "Contribución al estudio de las unidades adverbiales de modalidad epistémica que expresan duda. Los signos *quizá(s)* y *a lo mejor* en español actual" под менторство на еминентниот професор д-р Марија Антонија Мартин Соракино, научен соработник на Шпанската кралска академија (RAE) и професор емеритус на бројни реномирани светски универзитети.

Во септември 2009 година Наташа Алексоска се вратила во редовен работен однос на Универзитетот ФОН каде покрај наставата по група предмети од областа на францускиот јазик на додипломските студии држела настава и на постдипломските студии на универзитетот. Во текот на 2009/10 година организирала и серија гостувања на експерти (г-дин Пол Сулигу, Аташе за француски јазик во РМ, г-ѓа Марија Анхелес Гарсиа де Лара, заменик шеф на мисијата на Кралство Шпанија во РМ, проф. д-р Марија Антонија Мартин Соракино, директор на Катедрата за лингвистика „Марија Молинер” итн.) и бројни вон-наставни активности.

Во јули 2010 година од страна на членовите на Одборот за евалуација на истражувачки трудови при Катедрата за општа и испанска лингвистика на Универзитетот Сарагоса, истражувачкиот труд на Наташа Алексоска е оценет со квалификација натпросек што овозможило на 14 септември 2010 година да го одбрани пред единствената Комисија за одбрана на истражувачки трудови и да се стекне со наставно-стручно звање Магистер по шпански јазик (DEA) како последен предуслов за пријавување на тема за докторска дисертација која е во тек на изработка. Целата документација вклучувајќи писмена евалуација на истражувачкиот труд, нотарски заверена копија од уверението со печат од Хаг, нотарски заверена копија од дипломата со печат од Хаг, нотарски заверена копија од нострификацијата од Министерството за образование и наука на РМ, сертификати, потврди, препорака од менторот е доставена на увид на Комисијата.

Во јули 2010 година на кандидатот Наташа Алексоска ѝ е доделена комплетна четиригодишна стипендија за докторски студии од Министерството за надворешни работи на Кралство Шпанија (MAE), но заради професионалните обврски на Факултетот за применети странски јазици (ФСЈ) при ФОН Универзитетот како и деликатни семејни околности кандидатката донела одлука да ја одбие стипендијата и да остане во редовен работен однос. Во септември 2010 година Наташа Алексоска е избрана во наставно-стручно звање виш лектор по француски јазик на Факултетот за странски јазици при ФОН Универзитетот во Скопје и во одделенијата во Струга и Струмица на прв и втор циклус задолжена за настава по предметите современ француски јазик, деловен француски јазик, француска цивилизација, француски јазик за правни науки, француски јазик за политички науки и дипломатија, француски јазик за архитектура и современ шпански јазик.

Од приложената кратка биографија (и статиите на блогот на ФСЈ кој го уредува и ФБ групата на ФСЈ каде е администратор) може да се утврди дека Наташа Алексоска е исклучително динамичен, креативен и високо мотивиран наставник кој во периодот од 2010/14 година има автономно реализирано навистина голем број вон-наставни активности во својство на:

- организатор на натпреварот „Vésquez en mi soqazón” за најдобар студентски превод на непеведена поема од Г.А. Бекер во април 2011 година;
- учесник на прославата по повод „Денот на Сервантес” со читање на фрагменти од капиталното дело „Дон Кихот” и гостинско предавање на проф. д-р Басера Болањос од Универзитетот од Лас Палмас (Universidad de Las Palmas) во соработка со Амбасдата на Кралство Шпанија во РМ во април 2010 година;
- иницијатор и организатор на сондирањето на мислењето на студентската популација под наслов „Сервантес во македонската литература” во април 2011 година;
- ментор во тим во рамки на годишниот интердисциплинарен проект „Фабрика на знаење” во организација на ФОН Универзитетот во соработка со угледни домашни и странски компании во периодот јануари-јуни 2012 година;
- еден од организаторите на образовно-културна посета на Кралство Шпанија со студенти по шпански јазик во април 2012 година;
- иницијатор и организатор на литературниот конкурс „Hablo la lengua de Cervantes” во соработка со Секцијата за култура при Амбасадата на Кралство Шпанија во РМ во април 2012 година;
- член на националната жири комисија на францускиот натпревар „Шансонијада 2012” на покана на Францускиот Институт – Скопје во април 2012 година;
- уредник на промотивни брошури во печатена и електронска верзија за активностите по француски и шпански јазик на Факултетот за странски јазици во мај 2012 година;
- уредник и главен колумнист на блогот на ФСЈ www.stranskijazicifon.wordpress.com од јануари 2013 (прифатен на blogigame.mk) и администратор на ФБ групата на ФСЈ;
- организатор на посетата на “Меѓународна летна школа за француски јазик и култура 2013” одржана на „Националниот институт за применети науки” (Institut National des Sciences Appliquées – INSA) од Руан во Горна Нормандија во Франција со студенти по француски јазик во август 2013 година;
- член на Организацискиот одбор на Меѓународната научна конференција за применета лингвистика „Практиката во јазикот, јазикот во практиката” одржана на Факултетот за странски јазици при ФОН Универзитет во јуни 2013 година;
- организатор на експертски предавања во рамките на клиничката настава по француски и шпански јазик (гостување на ALDA, Institut Français, Cercle Francophone, Campus France, AIESTE, м-р Анета Смит Гулева од Центарот за економски и социјални истражувања (CESOR), м-р Шарл Гијом Демаре од INALCO, г-дин Иван Коле од француската компанија за компјутерска лингвистика MyScript, Н.Е. г-дин Фернандо де Галаинена Родригес, Амбасадор на Кралство Шпанија во РМ, г-ѓа Естер Мартин Падрон, Аташе за култура во Амбасадата на Кралство Шпанија во РМ, г-дин Игнасио Гарсиа Миранда де Парада, шпански советник во јавното правобранителство, проф. д-р Емилио Галардо Саборидо од Универзитетот во Севиља, капетан Мигел Рамирес Мендес итн.);
- редовно водење на студентите на отворање на филмски фестивали, уметнички изложби (Салвадор Дали, Пабло Пикасо, Виктор Вазарели, Киро Урдин итн.), приеми во дипломатски резиденции, саеми на образование, научни трибини, панел дискусии, мултимедијални предавања итн.

Во периодот 2010/14 година покрај наставните и вон-наставните активности Наташа Алексоска има посветено внимание и на професионалната надградба преку учество во серија конференции, семинари, проекти, трибини, обуки итн. од кои би можеле да ги издвоиме следните:

- во септември 2010 година земала учество во научноистражувачкиот проект „Ефектот на изучување на странски (немајчин) јазик во предучилишна и во ранучилишна

- возраст” под раководство на доц. д-р Ана Лазарова – Никовска, одобрен и прворангиран од Министерството за образование и наука на Р. Македонија;
- во ноември 2011 година земала учество во меѓународната работилница „Using intercultural communication in methodology classes“ во организација на Канцеларија на УНЕСКО - Скопје и Универзитет на Југоисточна Европа во Тетово;
  - во мај 2012, 2013 и 2014 година учествувала во годишната Меѓународна конференција за евроинтеграции во организација на Универзитетот „Американски Колеџ“ од Скопје и Фондацијата „Фридрих Еберт“ од Германија;
  - во декември 2012 година освоила стипендија за маркетинг модулот: „Public Relations: Strategies and Tactics” во рамките на Академијата на менаџери во организација на Универзитет „Шефилд” – Интернационален Факултет „Сити Колеџ“ (The University of Sheffield - International Faculty City College) во соработка со Министерството за образование и наука на РМ и Стопанската комора на РМ;
  - во мај 2011 и 2013 година земала учество на научниот симпозиум „Денови на Благоја Корубин” на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков” во Скопје;
  - во јули 2013 година учествувала во „Европскиот кампус ЛЕТФИС 2013” (Campus Européen Langues et traductions: Francophonie et itinéraires slaves - LETFIS 2013) на Универзитетот Париз – Сорбона IV, Центар за словенски студии УМС-623 (Université Paris - Sorbonne IV, Centre d'études slaves UMS-623) во соработка со Генералниот Директорат за преведување на Европската Комисија;
  - од ноември 2013 година до февруари 2014 година завршилс он-лајн курс на тема „Contemporary Architecture” во организација на „ООА Њу Јорк” (САД) и „Иверсити”;
  - во април 2014 година реализирала студиска посета на Федералното министерство за наука, истражување и економија на Австрија (BMWFW) на тема: “Mobility in European Higher Education: Bologna – Mobility Strategy and best practice” преку европски грант одобрен од Австриска агенција за меѓународна мобилност и соработка во образованието, науката и истражувањето (OeAD), CEDEFOP и Генералниот директорат за образование и култура на Европската Комисија;
  - во јуни 2014 година учествувала на Регионалната конференција за високо образование “The Quality of Assessment, Qualification and Evaluation in Higher Education” на Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово итн.

На 05.10.2014 година е избрана во двонасловно наставно-стручно звање виш лектор по француски и шпански јазик и дополнително задолжена за настава по предметите шпанска цивилизација, двонасочен превод и деловен шпански јазик на прв и втор циклус на студии.

Во периодот 2014/18 година покрај квалитетната настава со најсовремени дидактички методи и педагошкиот пристап во работата со студентите за што сведочат позитивните евалуации и пофалби од страна на студентите, континуираното сопствено стручно усовршување и големиот квантум административни обврски (член на работната група за подготовка на студиски и предметни програми, член на комисији за одбрана на дипломски и магистерски трудови, член на комисији за избор во наставно-стручни звања, член на Комисијата за стипендии во рамки на кампањата „И во Македонија се може” итн.), Наташа Алексоска има самостојно реализирано бројни настани или организирано учество на студентите во серија вон-наставни активности со што непосредно има придонесено за промоција на францускиот и шпанскиот јазик и култура и посредно за поголема видливост на Факултетот за странски јазици (ФСЈ) и ФОН Универзитетот во целина од кои може да се издвојат:

- во јули 2015 година учествувала во Европскиот кампус (и научна конференција) „LETFIS 2015” (Campus Européen Langues et traductions: Francophonie et itinéraires slaves - LETFIS 2015) на Универзитетот Париз – Сорбона IV (Université Paris - Sorbonne IV, Centre d'études slaves UMS-623) во соработка со Генералниот Директорат за преведување на Европската Комисија;
- активно одржувала мрежа контакти со реалниот сектор и организирано практики и обуки за најдобрите студенти по француски и шпански јазик во некои од

- најеминентните компании, меѓународни организации и НВО во РМ со цел подобра и корисна подготовка на студентите за предизвиците на пазарот на труд;
- организираа експертски предавања на еминентни гости во рамки на клиничка настава по современ/деловен француски/шпански јазик и цивилизација: предавање на Н.Е. Г-динот Рамон Абароа Каранса, Амбасадор на Кралство Шпанија во РМ; циклус предавања на м-р Естела Пањеда Бокос од областа на шпанската цивилизација; предавање на м-р Јадранка Накова, маркетинг директор на „Стоби“ за најновите трендови во маркетингот и француската винска индустрија (каде 10 најдобри студенти реализираа практика од областа на преводот и презентационите вештини); предавање на г-ѓа Лаура Пуга Молина, советник во Амбасадата на Кралство Шпанија во РМ на тема: “La posición de los jóvenes en la sociedad española” во рамки на организираното одбележување на Денот на книгата и розата (El Día del Libro y la Rosa) кога студентите по шпански јазик подаруваа (обезбедена донација на) рози и/или книги од шпански и латиноамерикански автори во духот на традицијата на Денот на книгата и розата!; предавање на г-дин Бранко Чобанов, Аташе за култура, помошник на директорот на Францускиот Институт во Скопје, со фокус на концептот на *културната дипломатија* како практика на латентно присуство на Франција во светот со цел засилување на меѓусебната културна соработка, почитување и признавање на културната разновидност и културното наследство; предавање на м-р Андреја Стојковски, Претседател на Македонскиот центар за европско образование (МЦЕО) на тема “El sistema administrativo-político y la posición del Reino de España en la escena internacional”; предавање на г-ѓа Дијана Спасова – Вељаноска од тимот за менаџмент со човечки ресурси во Шпаркасе Банка Македонија во сферата на комуникацијата и менаџментот на човечките ресурси (каде 10 најдобри студенти реализираа практика во различни деловни сектори); предавање на г-ѓа Ана де ла Фуенте Кабаљеро, Генерален секретар на Амбасадата на Кралство Шпанија во РМ на тема “Шпанска книжевна култура” итн.
  - Организиран циклус проекции на современи француски и шпански филмови на ФСЈ во едукативни цели под наслов “Заедно гледаме филм на ФОН”;
  - Редовно учество на студентите на Неделата на современ шпански филм и организирано учество на Spanish Coffee Morning во соработка со DMWC, НВО со која одржува редовни контакти за вклучување на студентите во нивните мултикултурни активности,
  - Учество на прославата на француска гастрономија Goût de France, редовно учество на Неделата на современиот француски филм, францускиот Кино-клуб и Саемот на студии во Франција; организирана посета на локалитетот и винаријата “Стоби” и договорена повеќечасовна бесплатна едукативна работилница за француска винска култура со врвни македонско-француски енолози; учество со франкофонските студенти од архитектура на научниот собир БИМАС 2014 со врвни француски архитекти, учество со студентите од правни, политички науки и дипломатија на дебатата од областа на меѓународното хуманитарно право со проф. д-р Гзиме Старова и г-дин Себастијен Ботро Бонтер, француски експерт за човекови права итн.
  - Обезбедена донација на најнови наставни методи и помагала од некои од водечките шпански издавачи (EDELSA, SGAL, SM, Anaya, Santillana итн.) и донација на близу 100 книги, списанија и енциклопедии во сопственост на г-ѓа Ана де ла Фуенте Кабаљеро со цел збогатувањето на книжевниот фонд на универзитетската библиотека;

Од академската 2014/15 година Наташа Алексоска повеќе семестри е ангажирана и на Катедрата за романски јазици и книжевности при Филолошки Факултет “Блаже Конески” во Скопје како надворешен стручен соработник по современ шпански јазик и предмети кои се фокус на нејзин најтесен научен интерес: морфосинтакса, вовед во синтакса и синтакса на шпанскиот јазик каде реализира и неколку вон-наставни активности (интервју на студенти од Групата за шпански јазик и книжевност со Н.Е. г-дин Рамон Абароа Каранса објавено на најчитаниот студентски портал www.fakulteti.mk, иницирана повторна посета на резиденцијата на Кралство Шпанија во РМ, дегустација на шпански специјалитети и др.).

Од приложените документи може да се констатира и дека Наташа Алексоска како млад научен работник има самостојно објавени релевантни научни и стручни трудови во референтни публикации (детален список и примероци се доставени на увид на Комисијата) и сметаме дека треба да се споменат:

- „Меѓународна мобилност за поголем квалитет во високото образование”
Зборник од Регионалната конференција за високо образование “Квалитет на оценување, квалификации и евалуација во високото образование”, Универзитет на Југоисточна Европа, Тетово, 2014, стр. 120-131
- “Ефектите од рано усвојување на втор (француски) јазик – иницијална фаза”
Зборник од III меѓународната конференција “Знаењето- капитал на иднината”, Банско 2014, стр.101-105
- „Синтаксички и дистрибутивни својства на прилошкиот израз од епистемичка модалност *a lo taјor* во современиот шпански јазик”
Зборник ПЈЈП од Меѓународната научна конференција за применета лингвистика, Факултет за применети странски јазици, ФОН Универзитет, Скопје 2014, стр. 63-70
- „Преглед на проектите за обединување на Европа до визијата на Виктор Иго за Соединети Европски Држави (СЕД)”
Eurodialogue – Journal for European Affairs, N° 18, CRIS Studiorum, Скопје 2013, стр. 9-25 / 147-159
- „Поврзаност помеѓу усогласувањето на времињата и предниот/задниот план на нарација во современиот француски јазик”
Зборник од Научниот собир „Денови на Благоја Корубин”, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков”, Скопје, 2013
- „Вербалната учтивост според модерните прагмалингвистички теории”
Зборник од Научниот собир „Денови на Благоја Корубин”, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков”, Скопје, 2011, стр. 251-262.
- „Основни техники за ‘Фокус на Формата’ (FonF) во наставата по странски јазици”
Литературен збор, N° 4–6, Скопје 2010, стр. 147–151.
- „Коментар на расказот ‘Континуираност на парковите’ од Хулио Кортасар”
Литературен збор, N° 1–3, Скопје 2010, стр. 113–121.

Наташа Алексоска е соработник на „Институтот за стратегиски истражувања и едукација – Скопје” (ISIE), член на „Францускиот Институт - Скопје” (IFS), член на „Асоцијацијата на професори по француски јазик на Македонија” (APFRM), член на „Асоцијацијата на професори по англиски јазик на Македонија” (ELTAM) и член на „Асоцијацијата на научни и стручни преведувачи на Скопје” (DNSPS).

Поседува сертификати за познавање на MS Office (Word, Excel и PPT) на напредно ниво издадени од СЕМОС Едукација (Microsoft овластен центар) и компетенција за социјални медиуми (активно објавува едукативни текстови како и прилози од реализирани активности на блогот на ФСЈ, ФБ страната на ФСЈ и веб страната на ФОН Универзитет).

Исмаил КАМБЕРИ е роден на 12 февруари 1964 година во Добри дол - Гостивар каде завршил основно и средно образование. На 11 март 2005 година дипломирал на Филолошкиот Факултет при Универзитетот во Приштина и се стекнал со стручен назив Дипломиран професор по француски јазик и литература. Комисијата врз основа на доставената кратка биографија на кандидатот и одлуката за признавање на квалификација стекната во странство издадена од Министерството за образование и наука на РМ може да забележи дека Француската амбаса во РМ како помош и поддршка на владата на РМ го има финансирано кандидатот да запише професионални магистерски студии на Универзитетот Париз 12 во Кретел (Р. Франција) кои ги завршил со просечен успех 13.673/20 и се стекнал со академски степен Магистер по јавен менаџмент и управување со локална самоуправа. Во 2011 година Исмаил Камбери се запишал на докторски студии на Филолошкиот факултет ‘Блаже Конески’ при Универзитетот ‘Св. Кирил и Методиј’ во Скопје каде на 25 декември 2014 година ја одбранил докторската дисертација под наслов ‘Романизмите во албанскиот јазик’ и се стекнал со научен степен Доктор на филолошки науки.

На полето на професионалното искуство кандидатот во биографијата наведува дека има работено како наставник во О.У. „Сали Лиси“ во Добри дол – Гостивар и во неколку невладини организации (Солидарите, Амика, Ел-Хилал, ОББС) во функција на координатор и преведувач, по што една година работел како јазичен асистент на професорите на ЈИЕ во Тетово, а од 2009 година навел дека е анагажиран како дел од наставниот кадар и шеф на Катедрата за романски јазици на Државниот универзитет во Тетово.

Релевантно е да се спомене дека кандидатот со цел професионално усовршување има учествувало во неколкудневни обуки и семинари од областа на француската дидактика:

- Меѓународен семинар на тема „Предавање на француски јазик со помош на ТВ5“ во рамки на Летниот универзитет во Струга (Université d'été de Struga) во организација на Францускиот институт во Скопје;
- Обука на тема „Концепт, развој и примена на он-лајн курсеви“ и обука на тема „Создавање и водење на отворено предавање на далечина“ реализирани од страна на Универзитетската агенција на Франкофонијата (AUF) во соработка со Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;
- Обука за настава по француски јазик со примена на мултимедијални алатки организирана од страна на Францускиот институт во Скопје на тема: „Употреба на ИКТ во образованието“ и „Употреба на дигитални интерактивни табли во наставата по француски како странски јазик“;
- Присуство на семинар на тема „Напредно дистрибуирано учење во 21-от век“ реализиран од Здружението на професори по географија на РМ итн.

Исмаил Камбери во кратката биографија наведува дека има објавено трудови на теми политичкиот систем на Албанија во периодот 1992-98, поделба на власта во јавниот сектор, политиката на државата кон образованието, романизмите во албанскиот јазик, заемките во албанскиот јазик и др. како и објавена стихозбирка „Дешира име“, но не се наведени конкретни податоци за референтните публикации ниту има доставено примероци на увид на Комисијата во предвидениот рок спротивно на условите од конкурсот. И покрај тоа, нагостената научна дејност на кандидатот гравитира кон областа на јавниот сектор и локалната самоуправа и кон сферата на албанскиот јазик односно предмет на негов научен и стручен интерес евидентно не се аспекти на француската и шпанската лингвистика кои се суштински критериум за избор во звање виш лектор по француски и шпански јазик.

Кандидатот има наведено познавање на повеќе странски јазици, но врз основа на приложената документација за завршени студии комисијата може со сигурност да констатира владеење на францускиот јазик и познавање на англиски јазик на ниво А2 врз основа на доставена потврда од Државниот Универзитет во Тетово и потврда за завршена 40 часа обука за почетен англиски јазик во рамки на проект за модернизација на образованието спроведена од Фондација „Информатички центар“ – Гостивар. Кандидатот има познавања од MS Word, MS Excel, MS PPT, Windows за што поседува потврда издадена од USAID од 2005 година.

Комисијата констатира дека кандидатот Исмаил Камбери има завршено докторски студии, но во област која не е соодветна за изборот во двонасловно звање виш лектор по француски и шпански јазик. Нема магистрирано во областа на шпанскиот јазик и нема никакво формално, неформално и секако не наставно искуство по современ шпански јазик, деловен шпански јазик, шпанска цивилизација и шпански јазик во структурата. Нема објавени адекватни научни и стручни трудови во доменот на француската и шпанската лингвистика. Комисијата сака посебно да го потенцира фактот дека кандидатот и формално ги нема доставено сите документи барани во конкурсот во предвидениот рок како диплома за завршени додипломски студии, јасна листа и примероци од соодветни трудови во референтни научни и стручни публикации на увид итн. што заедно со целосното непознавање на шпанскиот јазик се несомнено елиминаторни критериуми. Комисијата едногласно констатира дека кандидатот Исмаил Камбери не ги исполнува условите на конкурсот.

Заклучок и предлог:

Од гореизнесеното може да се заклучи дека Наташа Алексоска ги исполнува во целост условите наведени во конкурсот и претставува исклучителен кандидат за избор во двонасловно наставно-стручно звање виш лектор по француски и шпански јазик во областите романистика (64006), применета лингвистика (64011) и странски јазици и бизнис (61226).

Врз основа на нејзините континуирано врвни академски резултати како докторанд од областа на модалноста во шпанскиот јазик, магистер по Шпански јазик на Катедрата за општа и испанска лингвистика при Универзитетот Сарагоса во Арагон (Кралство Шпанија) и магистер по Странски јазици, надворешна трговија: ЕУ на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Универзитетот „Рен II“ во Горна Бретања (Р. Франција) што е речит доказ за нејзино сестрано владеење на францускиот и шпанскиот јазик, докажаниот квантум на знаење од разни области, постојаното научно и стручно усовршување преку учество на конференции, семинари, дебати, обуки, научни недели, студиски престои во странство итн. и соодветните самостојно објавени научни и стручни трудови во референтни публикации, современата и квалитетна настава на прв и втор циклус студии и големиот број активности и креативни иницијативи со кои ги мотивира и инспирира студентите, силната работна етика, административното искуство во рамките на различните универзитетски и факултетски тела, потврдуваме дека кандидатката ја поседува неопходната компетентност за да и се довери настава по современ и деловен француски и шпански јазик и цивилизација на Факултетот за странски јазици (ФСЈ) како и предмети од француски и шпански јазик во структурата на нематичните факултети во рамките на ФОН Универзитетот.

Комисијата особено го поздравува долгогодишниот труд и вложена енергија на Наташа Алексоска за реализирање на клиничка настава со врвни експерти од практиката како и широк дијапазон наставни и вон-наставни активности за промоција на францускиот и шпанскиот јазик и зголемување на видливоста на Факултетот за странски јазици (ФСЈ) и посредно ФОН Универзитетот во целина и може само со суперлативи да се изрази за силниот педагошки капацитет кој го поседува за работа со студенти објективно потврден и преку перманентно високите оценки од редовно спроведените евалуации.

Комисијата констатира дека се работи за кандидат кој е општоприфатен од страна на студентите и корисен член на наставниот колектив со долгогодишно искуство во високообразовниот систем на РМ. Затоа, со големо задоволство му препорачуваме на Наставно-научниот совет на Факултетот за странски јазици (ФСЈ) при ФОН Универзитетот да ја избере Наташа Алексоска во двонасловно наставно-стручно звање виш лектор по француски и шпански јазик во областите романистика (64006), применета лингвистика (64011) и странски јазици и бизнис (61226) во редовен работен однос.

Скопје, 14.09.2018 година

Рецензентска комисија:

проф. д-р Алекса ПОПОСКИ, с.р.

.....

доц. д-р Сања МИХАЈЛОВИЌ-КОСТАДИНОВСКА, с.р.

.....

доц. д-р Љубица КАРДАЛЕВСКА, с.р.

.....

РЕЦЕНЗИЈА

На ракописот „Криминалистика: вовед, тактика, техника, методика, теории“
од авторот проф. д-р Методија Ангелески

Со одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за детективи и безбедност во состав на Првиот приватен универзитет – ФОН (бр. 17-442/2 од 18 април 2018 година) определен сум за член на комисија за рецензирање на ракописот „Криминалистика: вовед, тактика, техника, методика, теории“ од авторот проф. д-р Методија Ангелески.

По деталното проучување на понудениот ракопис го доставувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. ПРИКАЗ

Ракописот “Криминалистика: вовед, тактика, техника, методика, теории” од авторот проф. д-р. Методија Ангелески се состои од вкупно 1507 страници напишани во компјутерска техника. Текстот на соодветни места е проткаен со бројни илустрации и графички прикази (фотографии, шеми и др.), со кои се збогатува содржината на некои од обработените теоретски и практични проблеми на криминалистичката наука.

За пишувањето на трудот авторот користел домашна и странска литература (распослана на околу 30 страници) не само од криминалистичката, туку и од други научни области (криминолошка, кривично-правна, форензично-психолошка итн.).

Според структурата, трудот (чиј чист текст опфаќа над 1470 страници) претставува логично поврзана целост составена од шест дела, во кои во најголем дел првин се разработува проблематика од областа на практичната криминалистиката, а крајот трудот е збогатен со криминалистички теории што спаѓаат во системот на теоретската криминалистика.

Првиот дел од трудот, „Вовед во криминалистика“ (од 35-277 страница), е составен од 11 логично поврзани глави и поглавја, во кои авторот ги обработува основните одредници на криминалистиката како самостојна наука.

Во првата глава авторот ги објаснува криминалистиката како самостојна наука, предметот на изучување и задачите на криминалистиката, а во втората глава се осврнува врз системноста на криминалистиката и законите на нејзиниот развој.

Во третата глава е поместен текст за поврзаноста на криминалистиката со други науки: кривичното право, кривично-процесното право, криминологијата, полициските науки, криминалната и судската психологија, судската психијатрија, судската медицина, безбедносните науки, лингвистиката итн.

Четвртата глава и е посветена на криминалистичката дидактика. Имено, на ова место од книгата се обработува материја за криминалистиката како наставен предмет на универзитетите во земјата и во странство. Овде авторот, покрај другото, критички се осврнува врз состојбите во македонското криминалистичко образование преку директно посочување на парадоксите кои ги согледал во својата долгогодишна кариера како универзитетски професор.

Во петтата глава се обработува историскиот развој на криминалистиката.

Значењето на меѓународната криминалистичка соработка за борба против различните облици на криминалитет е детално објаснето во шестата глава од трудот.

Седмата глава авторот и ја посветува на криминалистичката методологија, при тоа опфаќајќи ги општите и специјалните методи кои ги користи криминалистиката за решавање криминалистички задачи.

Значењето на криминалистичкото планирање, златните прашања на криминалистиката, видовите верзии, како и на постапката за избор на соодветни дејствија за решавање на конкретен криминалистички проблем и утврдување на нивниот редослед, се објаснува во осмата глава, додека наредната (деветта) глава авторот им ја посветува на криминалистичките начела според кои криминалистите треба да работат.

Во десеттата глава авторот ги третира видовите конспиративни полициски извори и тактиката на работење со нив.

Во последната (единаесетта) глава од првиот дел од трудот се прикажани и разработени најчестите начини на дознавање за постоење на кривични дела.

Вториот дел од трудот, кој носи наслов „Тактика на спроведување оперативни дејствија“ (278-570), опфаќа 16 глави, во кои се разработува тактиката и техниката на спроведување оперативно-тактички мерки и дејствија.

На почетокот авторот ги објаснува теоријата за оперативната дејност и системот од оперативно-тактички и истражни дејствија. Во втората глава е обработен информативниот разговор како основно средство за собирање известувања од граѓани, како и тактиката на распрашување различни категории на граѓани.

Во третата глава се разработуваат теоретски и практични проблеми на алибито (поим и видови алиби, тактика на проверување и утврдување алиби итн.).

Предмет на проучување на четвртата глава е заседата како специфична прикриена или тајна оперативно-тактичка мерка, а петтата глава и е посветена на рацијата.

Во шестата глава од трудот е разработена патролната дејност како значаен дел од проактивното работење на полицијата. Авторот ги прикажува развојот и облиците на

полициско патролирање низ историјата, а особено внимание посветува врз работењето на полицијата во локалната заедница како современ метод применуван во високо развиените европски и други земји, а во поново време и во некои земји во развој.

Поимот за потражната дејност и видовите потраги, авторот ги обработува во седмата глава од вториот дел.

Тајната опсервација е целосно обработена во осмата глава, а деветтата глава се состои од објаснување на поимот за стапица, видовите стапици и начинот на спроведување во практиката.

Криминалистичките евиденции авторот ги обработил во десеттата глава. Имено, во оваа глава тој објаснува 19 видови криминалистички евиденции.

Многу значајна материја во врска со употребата на специјално обучени кучиња за решавање специфични одоролошки криминалистички задачи е содржана во еднаесеттата глава од вториот дел.

Во дванаесеттата глава се проучува тактиката на употреба на полиграфот, а во тринаесеттата глава поимот и тактиката на лишување од слобода.

Три одделни оперативно-тактички мерки (обезбедувањето место на кривичен настан; прегледот на превозни средства, патници и багаж и прегледот на објекти или простории на државни органи и правни лица; како и увидот во документација) се обработуваат во последните три глави од вториот дел (четринаесетта, петнаесетта и шеснаесетта).

Третиот дел (571-851) од трудот носи наслов „Тактика на спроведување процесни дејствија“. Во него на пластичен начин се разработени тактиката и техниката на спроведување повеќе кривично-процесни дејствија. Овој дел е составен од 12 глави.

Првата глава ги опфаќа: криминалистичкиот поим и суштината на испитувањето сведоци; правната основа на испитувањето; видовите прашања што им се поставуваат на испитаниците; подготовката и текот на спроведување на истражното дејствие.

Предмет на проучување на втората глава од третиот дел е процесното дејствие испитување обвинет. Авторот најпрвин ги објаснува поимот и правната подлога на испитувањето обвинет, а потоа детално ги разработува подготовката, фазите и тактиката на спроведување на ова доказно дејствие (при што објаснува две форензично-психолошки стратегии: стратегија на дејствување претежно врз разумот и стратегија на дејствување претежно врз чувствата на испитаникот).

Третата глава авторот му ја посветува на соочувањето, и тоа преку разработка на: поимот и суштината на ова истражно дејствие; правната основа; планирањето, подготвувањето и основни тактички правила на соочување.

Поимот за претрес, правната основа за негово спроведување, подготовката, видовите претреси и тактиката и техниката на претресување се содржани во четвртата глава од третиот дел на трудот.

Препознавањето како истражно дејствие е предмет на детално проучување во петтата глава, во која се содржани повеќе поглавја што опфаќаат: поим и суштина на дејствието; правна основа; подготовка на препознавањето; видови и тактика на препознавање; фиксирање и доказна вредност на резултатите од спроведеното дејствие.

Во шестата глава се обработува привременото одземање предмети и привременото одземање имот или предмети заради обезбедување, а во седмата глава станува збор за вештачењето (кое е детално разработено според следниов логичен распоред: поим на дејствието, видови вештачења и доказна вредност на резултатите од вештачење).

Увидот како значајно процесно дејствие е обработен во осмата глава од третиот дел од трудот, каде авторот целосно го обработува ова комплексно истражно дејствие (опфатени се повеќе поглавја, и тоа: криминалистички поим; цели и задачи на увидот; видови увиди; субјекти кои учествуваат во вршењето увид; тактиката на вршење увид.

Криминалистичката реконструкција и криминалистичкиот експеримент се обработени во деветтата и десеттата глава од третиот дел.

Во единаесеттата глава е поместен текст во кој што се обработуваат: видовите посебни истражни мерки и кривичните дела за кои истите можат да се изречат; доказната вредност на резултатите од ПИМ; начинот и времетраење на примената на овие мерки.

Во последната (дванаесетта) глава станува збор за одговорноста на правните лица како сторители на кривични дела.

Четвртиот дел (852-908), кој носи наслов „Основи на криминалистичката техника“, во релативно скроман обем опфаќа определени основни теоретски и практични проблеми на криминалистичката техника како составен дел на криминалистиката. Составен е од 4 глави.

Во првата глава авторот се осврнува врз поимот, предметот, задачите и поделбата на криминалистичката техника како составен дел од трихотомијата на криминалистичката наука, а во втората глава го обработува историскиот развој на криминалистичката техника.

Третата глава содржи текст за значењето и за развојот на криминалистичките лаборатории во светот и во нашата земја, а во последната (четврта) глава даден е богато илустриран приказ на најчесто практикувани класични и современи криминалистичко-технички средства.

Петтиот дел од трудот (909-1328) е најобемен и тој целосно и е посветен на криминалистичката методика (како што, впрочем е и насловен). Во почетокот на текстот првин се поместуваат основни теоретски сознанија за криминалистичката методика како потсистем на криминалистичката наука, а потоа се разработуваат десетина посебни криминалистички методики за истражување одделни групации на кривични дела со слични или исти криминалистички карактеристики. Овој дел е составен од 15 глави.

Во првата глава авторот ги објаснува поимот, предметот и задачите на криминалистичката методика, додека втората глава и ја посветува на нејзиниот историски развој (прикажан во интернационални и национални рамки).

Третата глава се однесува на методиката на откривање и докажување кражби. Авторот најпрвин дава воведни забелешки, а потоа, по приказот на богатата криминална феноменологија на кражбите и тешките кражби, на научно коректен начин се објаснува текот на криминалистичкото постапување за справување со ваквите (во практиката најчести) имотни деликти.

Четвртата глава ја опфаќа методиката на истражување разбојништва, а петтата и шестата глава им се посветени на справувањето со кривичните дела измами и осигурителни измами.

Предмет на обработка на наредните три глави (седмата, осмата, деветтата и десеттата) е откривањето и докажувањето на следниве видови кривични дела: изнуда, уцена, лихварство и фалсификување исправи.

Криминалистичко-методични аспекти на кривичните дела силувања се опфатени со единаесеттата глава, каде, меѓу другото, авторот се задржува и врз типологијата на сексуалните престапници.

Сексуалната злоупотреба на деца на возраст до навршени 14 години е тема која се обработува во дванаесеттата глава, каде пластично се објаснува постапувањето на криминалистите при истражувањето кривично дело полов напад врз дете. На крајот од оваа глава авторот се осврнува и врз превенцијата на сексуалната злоупотреба на деца.

Тринаесеттата глава ја опфаќа методика на откривање и докажување убиства.

Економската криминалистика како специјализирана криминалистичка методика за истражување економски криминал прилично обемно (на околу 130 страници) е разработена во четиринаесеттата глава.

Во последната (петнаесетта) глава од петтиот дел од трудот авторот ги поставува темелите на глобалната криминалистичка методика за борба против организираниот криминалитет.

Во шестиот дел од ракописот (1329-1477), кој носи наслов „Криминалистички теории“, авторот на релативно високо научно ниво обработува 15 криминалистички учења од областа на теоретската криминалистика. Станува збор за теории (речиси сите современи) кои се однесуваат на: кибернетиката; причиноста и детерминизмот; криминалистичките карактеристики на кривичните дела; прогнозирањето на криминалот; криминалистичката географија; криминалистичката стратегија; криминалистичката класификација на кривичните дела; тактичката ситуација; тактичките начини; тактичките комбинации; тактичките операции; индициите; прикривањето кривични дела; откривањето и разјаснувањето кривични дела.

2. МИСЛЕЊЕ

Во овој најнов теоретски потфат, реномираниот (и во стручната литература често застапен) македонски криминалистички научник и педагог проф. д-р Методија Ангелески, компетентно и многу опширно ја третира криминалистиката како самостојна трихотомна наука (составена од криминалистичка тактика, криминалистичка техника и криминалистичка методика) за проактивно и реактивно справување со криминалот. Веднаш треба да се забележи фактот дека тоа го прави на начин што досега не е забележан во литературата во Република Македонија (а и пошироко во регионот) кога станува збор за дела од криминалистичката научна област. Имено, авторот не ја третира само т. н. практична криминалистика, на која и посветува најмногу внимание (и тоа со: целосно опфаќање на криминалистичката тактика; прикажување на основите на криминалистичката техника; и со приопштување на десетина одделни криминалистички методики за истражување класичен, економски и организиран криминал), туку аргументирано и на научно коректен начин се впушта и во разработка на теми што спаѓаат во рамките на теоретската криминалистика (притоа разработувајќи 15 одделни криминалистички учења).

Според содржината и квалитетот на обработената материја, се работи за теоретско дело коешто во многу нешта го надминува нивото на основен универзитетски учебник (наменет за студенти што изучуваат криминалистички наставни предмети на сите циклуси на студирање). Ова дело (кое пополнува неспорни празнини во досегашната се уште сиромашна македонска криминалистичка ризница) е добредојдено и за стручната и научната јавност во нашата земја.

Тргувајќи од погоре кажаново, препорачувам објавување на учебникот „Криминалистика: вовед, тактика, техника, методика, теории“ од авторот проф. д-р Методија Ангелески.

Скопје, 18 септември 2018 година

Академик проф. д-р Владо Камбовски, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
МЕТОДИЈА АНГЕЛЕСКИ,
КРИМИНАЛИСТИКА:
ВОВЕД, ТАКТИКА, ТЕХНИКА, МЕТОДИКА, ТЕОРИИ

Замолен сум да направам рецензија на книгата **Криминалистика: вовед, тактика, методика, теории**, чиј автор е проф. д-р Методија Ангелески. По читањето на текстот го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Криминалистика: вовед, тактика, техника, методика, теории има вкупно 1507 страници текст, со тоа што насловот, општите податоци (издавач, рецензенти и содржина) опфаќаат вкупно 31 страница текст. На крајот е прикажан попис на литературата прикажан по азбучен ред (1478-1507 страница). Текстот се состои од шест делови, со тоа што секој дел содржи помали целини и подцелини (глави и помали делови) и е опфатен од 35 до 1477 страница.

ПРВИОТ ДЕЛ од книгата носи наслов **ВОВЕД ВО КРИМИНАЛИСТИКАТА** (стр. 35-277) и е поделен на единаесет глави.

Првата глава носи наслов **“Поим, предмет и задачи на криминалистиката”** и таа е опфатена од 35-41 страница. Авторот тргнува од системско-структурниот пристап во дефинирањето на поимот, предметот и задачите на криминалистиката, при што ја задржува класичната триделна (трихотомна) поделба на криминалистиката на криминалистичка техника, тактика и методика. Укажува на значењето на превентивната и репресивната улога на криминалистиката. Во излагањето на материјата во оваа глава, авторот ги изнесува класичните дефиниции и теории, но укажува и на новите трендови во развојот на криминалистиката.

Насловот на **втората глава** е **“Системност и закони на развојот на криминалистиката”** (42-53 страница). Во оваа глава авторот го објаснува значењето на системско структурниот пристап на криминалистиката тргнувајќи од нејзината трихотомна поделба, при што укажува на разликите во пристапот кон оваа наука во земјите на т. н. “источни“ и “западни“ криминалистички школи. Ги објаснува тенденциите и закономерностите во современиот развој на криминалистиката по брзиот развој на глобалната научно-техничка револуција.

Во **третата глава** авторот се занимава со **поврзаноста на криминалистиката со другите науки**, како правни (на пример, кривично право, кривично процесно право), така и неправни (на пример, криминологија, полициски науки, психологија, судска медицина итн.).

Четвртата глава носи наслов **“Криминалистиката како наставен предмет”** (77-100). Во неа се разработуваат актуелни прашања за запоставеноста на криминалистиката во факултетското образование во Македонија. Се врши детална анализа на конкретната состојба во пракса и се укажува на негативните последици. Се истакнува значењето на криминалистиката во образовниот процес во полициските школи, полициските академии, правни и други сродни факултети. Се укажува на слобостите на

системот за високо образование во Македонија. Покрај тоа, во трудот се прикажуваат светски искуства и се даваат предлози за унапредување на конкретната состојба.

Петтата глава му е посветена на **историскиот развој на криминалистиката** (стр.101-134). Во неа е прикажано влијанието на Факултетот за безбедност врз развојот на криминалистиката во Македонија. Посебен наслов му е посветен на придонесот на професорот Водинелиќ за развојот на криминалистиката во бивша Југославија и Република Македонија. Прикажано е значењето и улогата на македонските криминалисти. Укажано е на важноста на објавените книги, трудови, конференции во Македонија за развојот на научната криминалистика.

Во **шестата глава** е објаснета **меѓународната криминалистичка соработка** (стр.135-158). Во текстот детално е прикажан Интерпол (историскиот развој, организацијата, начинот на работа, улогата и значењето во меѓународната полициска соработка). Покрај тоа укажано е на улогата на Европол и полициската мисија „Проксима“.

Седмата глава е посветена на **методите на криминалистиката** (стр.159-173). Материјата е поделена на општи и специјални методи на криминалистиката. Од општите методи прикажани се, на пример: посматрање, мерење и опишување, експеримент, моделирање, статистички метод итн. Накратко се прикажани некои специјални криминалистички методи (на пример, индицијални методи, полиграфија итн).

Осмата глава го проучува **криминалистичкото планирање** (стр. 174-214). Во неа е прикажана теоријата за планирање, во чии рамки се разработени класичните прашања на криминалистичкото планирање („златните криминалистички прашања“, поим и видови на криминалистички верзии, начин на работа со верзиите, мрежно планирање итн.), но и некои многу актуелни, како што е, на пример, криминалистичкото прогнозирање. Покрај тоа обработени се и некои понови методи на криминалистичкото планирање кои влегуваат и во групата методи за профилирање.

Во **деветтата глава** се прикажани **криминалистичките начела** (стр.215-238). Објаснети се вкупно четиринаесет начела (на пример, начело на законитост, начело на вистина итн.).

Десеттата глава носи наслов „**Криминалистичко - информативна дејност**“ (стр. 239-265). Ова е многу значаен дел од книгата бидејќи во него е прикажана криминалистичко информативната дејност (општи прашања, правно регулирање на криминалистичката конспиративна дејност, типологија на конспиративните извори, видови на конспиративни извори, полициски инфилтратори, полициски информатори, основни поставки и правила на формирање конспиративна мрежа и многу други).

Единаесеттата глава им е посветена на **начините на дознавање за постоење на кривично дело** (стр.266-277). Во неа поединечно се прикажани различни начини на постоење на кривично дело (соработка со граѓани, разни видови пријави, метод на аналогија, „свеж чин“ и други).

ВТОРИОТ ДЕЛ од книгата носи наслов **КРИМИНАЛИСТИЧКА ТАКТИКА. ТАКТИКА НА СПРОВЕДУВАЊЕ ОПЕРАТИВНИ ДЕЈСТВИЈА**. Содржи шеснаесет глави (278-570 страница).

Првата глава на вториот дел и е посветена на **оперативната дејност** (стр. 278-290). Во неа се разработуваат следните прашања: поим за теоријата за оперативна дејност (при што се анализираат теоретските ставови на

криминалистите од различни држави), планирањето на оперативната дејност, системот на оперативно тактички мерки и истражни дејствија. Во разработката на овие прашања, кои се запоставена во науката, авторот во овој дел од книгата дал значаен теоретски придонес.

Во **втората глава** се разработува **информативниот разговор** (стр. 291-319). Во рамките на овој дел на книгата обработена е цела низа на прашања кои имаат значајна теориска и практична вредност (на пример: како се доаѓа до граѓани со кои ќе се врши разговор; основни тактички правила за негово спроведување; специфичности на водењето разговор со конкретни категории граѓани).

Третата глава се занимава со **проверување и утврдување на алиби** (стр. 320-334). Во неа се обработуваат класичните прашања за поим за алиби, видови алиби, елементи за негово утврдување, тактика на проверување.

Во **четвртата глава** се обработува **заседата** (стр. 335-348). Прикажани се основните криминалистички и полициски правила за спроведување на оваа мерка (поим, цел, видови заседи, нејзино планирање, тактика на спроведување).

Петтата глава и е посветена на **рацијата** (стр. 349-360). Во неа се прикажува поимот за оваа мерка, изборот на локација, целите, планирање, тактиката на спроведување на мерката.

Шестата глава ја обработува **патролната дејност** (стр. 361-398). Во текстот се разработени прашања кои се однесуваат на поимот на мерката, историскиот развој, патролирањето на безбедносен и позорен реон, основни тактички правила на спроведување, видови патроли. Посебно се интересни излагањата во кои се презентираат странски искуства и модели за примена на оваа мерка.

Седмата глава и е посветена на **потражната дејност** (стр. 399-424). Во неа се обработени најважните прашања кои се однесуваат на оваа мерка (поим, правна рамка, видови потраги, планирање итн.).

Во **осмата глава** се прикажани основните криминалистички правила на **тајната опсервација** (стр. 425-451), како, на пример: поим, цели, видови, планирање, употреба на технички средства, тактика на преземање на мерката.

Деветтата глава им е посветена на **криминалистичките стапици**, на пример: поим, видови, тактика на спроведување (стр. 452-464).

Десеттата глава се занимава со **криминалистичките евиденции** (стр. 465-486). Во неа се прикажани основните криминалистички евиденции.

Единаесеттата глава и е посветена на употребата на **полициски кучиња** (стр. 487-518). Во неа на мошне детален и интересен начин се обработени ситуациите на користење на дресирани кучиња во полицијата (видови полициски кучиња, услови за употреба, дресура, тактика на употреба итн.). На крајот се прикажани современите прашања на криминалистичката одорологија. Во поглавјето се презентирани мошне квалитетни фотографии од користење на полициски кучиња во различни тактички ситуации.

Во **дванаесеттата глава** се прикажува употребата на **полиграфот во криминалистиката** (стр. 519-530). Покрај воведниот и историскиот дел, обработени се: деловите од кои е составен полиграфот, условите за полиграфско тестирање, основните методи на тестирање, основните криминалистички правила за полиграфско тестирање.

Тринаесеттата глава се занимава со полициски прашања на **лишувањето од слобода** (поим, правни рамки, тактички прашања, спроведување на мерката (стр. 531-558).

Во **четиринаесеттата глава** се прикажува **обезбедувањето место на настан**. Посветено е посебно внимание на поимот на место на кривичен настан и неговото обезбедување, тактика на обезбедување на местото на настанот итн. (стр. 559-564).

Петнаесеттата глава му е посветена на **прегледот на превозни средства, патници и багаж**. Во неа се прикажуваат основните правила и криминалистичка тактика на преземање на оваа мерка (стр. 565-567).

Во **шеснаесеттата глава** е обработен **прегледот на објекти и простории на државни органи, правни лица и увид во документација** (стр. 568-570).

ТРЕТИОТ ДЕЛ од учебникот носи наслов: **“КРИМИНАЛИСТИЧКА ТАКТИКА. ТАКТИКА НА СПРОВЕДУВАЊЕ ПРОЦЕСНИ ДЕЈСТВИЈА”** (стр. 571-851).

Првата глава се занимава со **сослушување сведоци** (стр. 571-627). Помеѓу другото, во неа се обработени прашањата за: поим за сослушување сведоци, правни основи, дозволени и недозволени прашања, подготовка на испрашувањето, фази на испрашувањето, видови сослушување, тактика на сослушување на поедини категории сведоци итн. Во оваа глава мошне квалитетно е опишана сестраноста во формирањето исказ на сведок, односно укажано е на преплетувањето на правните, криминалистичките и судско психолошките аспекти на ова дејствие, што го прави посебно комплицирано и подложно на бројни грешки и неточности.

Втората глава му е посветена на **испитувањето обвинети** (стр. 628-661). Во неа се обработени различни прашања кои се однесуваат на ова процесно дејствие: поим и тактика на испитување, методи на фиксирање исказ, како и методи на добивање признание и негово фиксирање.

Во **третата глава** се прикажува доказното дејствие **соочување** (стр. 662-676). Во текстот се разработени следните прашња: поим и правни основи на дејствието, планирање и подготовка, тактика на соочување, фиксирање на резултатите, доказна вредност. Покрај криминалистичките аспекти на дејствието, во текстот е укажано и на нејзината психолошка страна.

Четвртата глава се занимава со криминалистичките аспекти на **претресувањето** (стр. 677-705). Во неа се обработени следните прашања: поим за претресување, правни основи, подготовка, видови претресување, тактика и техника, фиксирање на резултатите и доказна вредност.

Во **петтата глава** се разработуваат криминалистички прашања на **препознавањето** (стр. 706-728). Во оваа глава посебно внимание им се посветува на: поим и суштина на препознавањето, правни аспекти, подготовка, типови објекти на препознавање, тактика на спроведување, видови тактички начини на препознавање, тактика на препознавање на лица и други објекти на препознавање, фиксирање на резултатите и доказна вредност. Авторот со право укажал на проблематичноста на ова дејствие и проблемот со погрешно препознавање, што може да придонесе за судска заблуда.

Шестата глава носи наслов **„Привремено одземање предмети и привремено одземање имот или предмети заради обезбедување”** (стр. 729-741). Во оваа глава се обработени прашања кои се однесуваат на поимот и суштината на ова дејствие, поим за предмет на кривично дело, основни тактички правила, документирање, привремено замрзнување на имот итн.

Седмата глава им е посветена на **вештачењата** (стр. 742-761). Во рамките на оваа глава обработени се следните прашања: воведни забелешки,

поим за вештачење (во чии рамки е разработено ново законско решение што се однесува на ангажирање технички советници), видови експертизи (посебно е обработена криминалистичката експертиза и судската експертиза), доказна вредност на вештачењата.

Во **осмата глава** обработен е **увидот** (762-814). Во ова глава се прикажани следните прашања: воведни забелешки, поим за увид, цели, задачи, видови увид, субјекти кои учествуваат во вршењето увид, тактика на увидот, фази на увидот. Авторот на текстот со право го критикува рестриктивниот пристап во пракса во однос на вршењето увид, што условува доказите кои на друг начин не би можеле да се утврдат, да не се утврдуваат. Тоа има свои последици на утврдувањето на вистината и конечниот исход на постапката.

Деветтата глава и е посветена на **криминалистичката реконструкција** (815-827). Во неа се обработени следните прашања: поим и планирање на криминалистичката реконструкција, видови реконструкција, учесници и преземање на дејствието, основни тактички правила за вршење реконструкција, фиксирање на резултатите и доказна вредност.

Десеттата глава му е посветена на **криминалистичкиот експеримент** (828-839). Во рамките на главата за криминалистичкиот експеримент обработени се следните прашања: поим и суштина на криминалистичкиот експеримент, планирање, облици на криминалистички експеримент, учесници и основни тактички правила за вршење криминалистички експеримент, фиксирање на резултатите од експериментот.

Вредноста на разгледувањето на криминалистичкиот експеримент во рамките на посебна глава и одвоено од криминалистичката реконструкција се гледа во фактот дека се во прашање посебни дејствија, кои и покрај сличноста, имаат суштински различни елементи и цели. На пример, криминалистите од Криминалистичко полициската академија во Белград во своите учебници не познаваат криминалистички експеримент. Пишуваат само за криминалистичка реконструкција. Од друга страна, покрај тоа што е наведено во книгата, криминалистичкиот експеримент е неизоставен дел на одделни криминалистички вештачења кои треба да ги осмислат и заедно да ги спроведат криминалистите (оперативецот, судијата, обвинителот и вештакот). На пример, проблемот со застареност на отпечатоците од прсти кои може да се фиксираат со конкретна криминалистичка метода и во конкретни услови во кои се наоѓа трагата; проблемот со утврдување на правецот на движење на проектил од огнено оружје; проблемот со процена на брзина врз основа на траги на кочење на конкретна подлога на патот итн.

Единаесеттата глава носи наслов „**Посебни истражни мерки**“ (стр. 840-850). Во неа се разработени следните прашања: видови посебни истражни мерки, кривични дела за кои може да се применат посебните истражни мерки, начини на нивно одобрување, доказна вредност, вредност на нивно траење.

Дванаесетта глава носи наслов „**Правните лица како сторители на кривични дела**“ (851).

ЧЕТВРТИОТ ДЕЛ од учебникот носи наслов „**ОСНОВИ НА КРИМИНАЛИСТИЧКАТА ТЕХНИКА**“ (стр. 852- 908) и во него на сумарен начин се прикажани основните теоретски дилеми кои се однесуваат на местото на криминалистичката техника во системот на криминалистичката наука и основните криминалистички средства.

Првата глава во овој дел има наслов „**Поим, предмет, задачи и поделба на криминалистичката техника**“ (стр. 852-871). Во неа се

обработени следните прашања: поим на криминалистичка техника, предмет и задачи на криминалистичката техника, поделба во рамките на криминалистичката техника. Во овој дел, меѓу другото, се разработени важни теоретски прашања на криминалистичката и криминалистичката техника. На пример, се прикажуваат разликите во сфаќањето за поимот за криминалистичката кои постојат во Америка, романското говорно подрачје и во останатите делови на Европа.

Во втората глава се прикажува историскиот развој на криминалистичката техника (стр.872-878).

Третата глава им е посветена на криминалистичките лаборатории во светот и во Република Македонија (стр.879-892).

Четвртата глава се занимава со криминалистичко техничките средства (стр. 893-908). Во неа се наоѓаат следните поднаслови: воведни забелешки; видови средства имајќи ја предвид намената (светлосни извори, оптички средства, лупи, микроскопи); друга современа форензичка апаратура; преносна форензичка апаратура и опрема.

ПЕТТИОТ ДЕЛ од учебникот носи наслов: **КРИМИНАЛИСТИЧКА МЕТОДИКА** (стр. 909-1328).

Првата глава во рамките на овој дел носи наслов “Поим, предмет и задачи на криминалистичката методика” (стр. 909-918). Во неа во рамките на посебни поднаслови се разработени следните прашања: општо за криминалистичката методика како потсистем на криминалистичката; поим за криминалистичката методика; предмет и задачи на криминалистичката методика.

Во втората глава е прикажан историскиот развој на криминалистичката методика, и тоа така што најпрво се прикажува нејзиниот развој во светот, а потоа на територијата на балканските држави и на крајот развојот на криминалистичката методика во македонската наука (стр. 919-934).

Третата глава се занимава со методиката на откривање и докажување крајби (стр. 935-979). Со оглед на сложеноста и разноликоста на кривичните дела кои спаѓаат во категоријата крајби, материјата во книгата е поделена на бројни поднаслови и помали целини кои, исто така, имаат свои поднаслови. Во општиот дел од оваа глава, по воведните забелешки, прикажани се различните начини на дознавање за кривичното дело (разни видови пријави итн.), опишани се разни видови обични и тешки крајби (на пример, разни видови провали и други видови тешки крајби), деликвентска тактика и техника (во посебни поднаслови), различни мерки од првиот зафат и подоцнежни дејствија (на пример, претрес, вештачење и др.).

Во четвртата глава е изложена граѓа која се однесува на методиката на откривање и докажување разбојништва (стр. 980-1013). Со оглед на значењето на темата, материјата е поделена на бројни наслови и поднаслови. На пример: начини на дознавање за разбојништво; видови разбојништва; деликвентска тактика и техника на разбојниците; видови разбојници; дејствија од првиот зафат; подоцнежни дејствија; фингирани разбојништва.

Петтата глава носи наслов „Методика на откривање и докажување кривични дела измами” (стр. 1014-1029). Обработени се прашања поврзани со начините на дознавање, видови измами, типологија на извршителите, мерките од првиот зафат и дејствија во подоцнежниот зафат.

Шестата глава носи наслов „**Методика на откривање и докажување осигурителни измами**” (стр. 1030-1035). Таа се состои од неколку поднаслови. По воведните забелешки, следат следниве поднаслови: начини на дознавање, облици на измами во осигурувањето, дејствија од првиот зафат (информативен разговор со осомничен, употреба на полиграф, претрес, увид), подоцнежни дејствија.

Во **седмата глава** се обработува **методиката на откривање и докажување изнуда** (стр. 1036-1040). По воведните забелешки, прикажани се: начините на дознавање за кривичното дело, видови изнуди, дејствија од првиот зафат, дејствија од подоцнежниот зафат.

Осмата глава и е посветена на **методиката на откривање и докажување уцени** (стр.1041-1051). По воведните забелешки, прикажани се: начинот на дознавање за кривичното дело, видовите уцени, видовите уценувачи, деликвентска тактика и техника, дејствија од првиот зафат, подоцнежни дејствија.

Во **деветтата глава** се презентира **методиката на откривање и докажување лихварство** (стр. 1052-1056). Оваа глава се состои од неколку поднаслови: воведни забелешки, начини на дознавање, видови лихварство, мерки од првиот зафат, дополнителни мерки.

Десеттата глава и е посветена на **криминалистичката методика на борбата против фалсификување исправи** (стр.1057-1083). Основни поглавја во рамките на оваа глава се: воведни забелешки; начини за дознавање за постоење на кривично дело; криминалистичка обработка на кривичните дела фалсификување исправи; специфичности при откривањето на кривичните дела; специфичности при докажувањето (со цела низа поднаслови кои се занимаваат со поедини специфичности при докажувањето). Посебно внимание им е посветено на различните аспекти на вештачењето фалсификати.

Единаесеттата глава се занимава со **методиката на откривање и докажување на кривичното дело силување** (стр. 1084-1115). Текстот во рамките на оваа глава е поделен на повеќе поглавја и помали целини. Основни поглавја се: воведни забелешки; начини на дознавање; видови силувања; деликвентска техника и тактика (прикажани се различни типови однесување кои ги применуваат извршителите); мерки од првиот зафат (со опис на различните дејствија и мерки кои ги презема криминалистичката полиција); дополнителни доказни дејствија (претрес, вештачење итн.). Посебната вредност на оваа глава ја прави прикажувањето резултати од бројни криминолошки и криминалистички истражувања спроведени во различни држави.

Дванаесеттата глава и е посветена на **методиката на откривање и докажување на полови напади насочени кон деца** (стр. 1116-1132). Основните прашања обработени во оваа глава се: воведни забелешки; начини на дознавање; видови сексуална злоупотреба на деца; деликвентска техника и тактика на педофилите (поделена е на лични карактеристики на педофилите и трикови кои ги применуваат педофилите за да ја намамат жртвата); дејствија од првиот зафат; дополнителни дејствија и превенција на сексуалната злоупотреба на деца. Со оглед на значењето и актуелноста на темата, сосем е оправдано нејзиното прикажување во посебна глава.

Во **тринаесеттата глава** се прикажува **методиката на откривање и докажување убиства** (стр. 1133-1157). Основни поглавја во оваа глава се: воведни забелешки; начини на дознавање; насилна смрт и нејзини видови; видови убиства врз основа на мотивите; начини на извршување и средства кои

се користат при убиствата; дејствија од првиот зафат (има повеќе поднаслови, меѓу кои им е и обрнато внимание на криминалистичкото планирање и профилирање на личноста на извршителот); индицијален метод за откривање на убиства; увид, обдукција, претрес; дополнителни доказни дејствија (вештачење, испитување обвинет итн.).

Четиринаесеттата глава и е посветена на **методиката на откривање и докажување економски криминалитет** (стр. 1158-1284). Основни прашања обработени во оваа глава се: поим на економски криминалитет; поим, предмет и задачи на економската криминалистика; криминална феноменологија на економскиот криминалитет; присвојување на неевидентирани вишоци; согледби за застапеноста на „светлата бројка“ на економскиот криминалитет; економски кривични дела во Кривичниот законик на РМ; преглед на кривичните дела врз основа на начинот на извршување; економскиот криминалитет и фингирањето; начините на дознавање за постоење на кривично дело; криминалистичкото постапување при откривање на кривичните дела (со поголем број поднаслови). Оваа глава е мошне детално обработено и опфаќа 128 страници.

Последната, **петнаесетта глава**, во рамките на овој дел носи наслов **Глобална криминалистичка методика за борба против организираниот криминал** (стр. 1285-1328). Основните поднаслови во рамките на оваа глава се: воведни забелешки; основни теориски одредници на специјалната броба против организираниот криминал (содржи неколку поднаслови); карактеристики на организираните криминални групи; конспиративното полициско работење и разузнавачките алатки како стратешки концепти за борба против организираниот криминал; специфичности на криминалистичкото постапување во борбата против организираниот криминал; меѓународната димензија во борбата против организираниот криминал.

ШЕСТИОТ ДЕЛ од книгата носи наслов: **КРИМИНАЛИСТИЧКИ ТЕОРИИ** (1329-1477).

Првата глава од шестиот дел и е посветена на **теоријата за криминалистичката регистрација** (стр. 1329-1334). Во неа е прикажан развојот на криминалистичката регистрација. Укажано е на значењето на компјутеризацијата во оваа област и создавањето на стандардизирани системи. Тука е задачата на научната криминалистика да изгради научно засновани класификации на начинот на извршување на кривичните дела на кои ќе се темели криминалистичката регистрација.

Втората глава е посветена на **теоријата за криминалистичката кибернетика** (стр. 1335-1342). Во неа е укажано на значењето на продорот на кибернетиката (т. н. автоматизација) во многубројни области на криминалистиката што во голема мера ги унапреди криминалистичките методи и борбата против криминалитетот. Од друга страна, и криминалитетот се кибернетизира, што носи нови предизвици пред криминалистиката.

Во **третата глава** е прикажана **криминалистичката теорија за причиноста и детерминизмот** (стр. 1343-1352). Во текстот се обработени основните теории за причиноста и детерминизмот, кои се подобни да го објаснат настанувањето на кривичните дела и трагите кои остануваат зад нив, што е од неспорно теориско и практично значење за формирање на криминалистички теории и практични упатства. Механизмот на настанување на криминалитетот претставува целина од меѓусебно поврзани елементи, што е од посебно значење за криминалистиката, која има задача да ги утврди тие врски,

да развие методи за нивно документирање, и во краен случај да развие контрамерки.

Четвртата глава и е посветена на **теоријата за криминалистичките карактеристики на кривичните дела** (стр. 1353-1360). Укажано е на значењето од развојот на теориите кои ги истражуваат криминалистичките карактеристики на кривичните дела (потсистеми: начин на извршување и прикривање; криминална ситуација; траги; личност на извршителот; личност на жртвата на кривичното дело), со цел за унапредување на борбата против криминалитетот.

Петтата глава се занимава со **теоријата за прогнозирање на криминалитетот**. (стр. 1361-1371) и е поделена на криминолошки прогнози за криминалитетот и криминалистички прогнози за криминалитетот. Укажува на значењето од изучување на темната бројка на криминалитетот и учењето за криминалистичките верзии, со цел за креирање на прогнози.

Во **шестата глава** од книгата прикажана е **теоријата за криминалистичката географија** (стр. 1372-1392). Обработени се основните теориски и практични прашања кои се однесуваат на оваа област од криминалистиката (поим, предмет, цел, задачи, некои основни поими, криминалистичка картографија итн.).

Седмата глава и е посветена на **теоријата за криминалистичката стратегија** (стр. 1393-1426). Во неа се обработени основните прашања: воведни забелешки; што е тоа стратегија; теориско и практично значење на криминалистичката стратегија; елементи на криминалистичката стратегија (која е поделена на повеќе поднаслови).

Во **осмата глава** е претставена **теоријата за криминалистичката класификација на кривичните дела** (стр. 1427-1430). Во неа е укажано на значењето од криминалистичките класификации како би се постигнала поефикасна примена на средствата, методите и начините кои ги користи криминалистот за целосно истражување на кривичните дела и за успешно разоткривање на нивните сторители.

Деветтата глава и е посветена на разработка на **теоријата за тактичките ситуации** (стр. 1431-1434). Во неа се дадени основни одредници на теоријата за тактичките ситуации како типични модели кои го оптимизираат криминалистичкото постапување во фазите на оперативната, истражната и судската дејност.

Во **десеттата глава** се претставува **теоријата за тактичките начини** (стр. 1435-1438) како најрационален и најефикасен начин за преземање на оперативно-тактички, истражни или судски дејствија во конкретна оперативно-тактичка или тактичко процесна ситуација.

Во **единаесеттата глава** е изложена **теоријата за тактичките комбинации**, која претставува систем на поврзани тактички начини или оперативни и процесни дејствија (стр. 1439-1442). Во овој дел се прикажуваат основните постулати на учењето за тактичките комбинации, поделба на тактичките комбинации итн.

Дванаесеттата глава ја изучува **теоријата за тактичките операции** (стр. 1443-1448). Во текстот се наведуваат поимот за тактички операции и други теоретски прашања кои се од значење за разбирање на овој криминалистички институт.

Тринаесеттата глава се занимава со **криминалистичката теорија за индициите** (стр. 1449-1460). Во неа се прикажани основните индиции кои се

среќаваат во криминалистичката пракса. На крајот му е посветено внимание на индицијалниот метод.

Четиринаесеттата глава и е посветена на **теоријата за прикривање на кривичните дела** (стр. 1461-1466). Во неа се прикажани некои основни теоретски поставки од значење за разбирање на различните тактики на прикривање кои ги применуваат сторителите. Посветено му е внимание и на фингирањето кривични дела.

Во **петнаесеттата**, последна глава, се разработува **теоријата за откривање и разјаснување на кривичните дела** (стр. 1467-1477). Во нејзините рамките станува збор за поимите откривање и разјаснување на кривичните дела (сличности, разлики, меѓусебни врски). Се анализираат и некои други поими (на пример, темниот појас).

МИСЛЕЊЕ НА РЕЦЕНЗЕНТОТ

КРИМИНАЛИСТИКА: ВОВЕД, ТАКТИКА, ТЕХНИКА, МЕТОДИКА, ТЕОРИИ претставува исклучително обемно дело кое детално, целосно, сеопфатно ги прикажува речиси сите делови на криминалистичката наука. Ова дело според обемот далеку ги надминува потребите на универзитетски учебник, имајќи ги предвид обемот и многустраноста на обработените теми (1507 страници).

Всушност, книгата има енциклопедиски карактер, бидејќи веродостојно ги прикажува состојбата и дострелите на криминалистичката наука во едно време и во овој дел од светот. И покрај тоа што треба да се има предвид дека криминалистиката е една мошне динамична наука и дека формите на криминалитетот, сознанијата на криминалистиката, методите и техниките постојано се менуваат, ова дело уште многу години ќе биде полно со вредни и актуелни теории и криминалистички упатства незаобиколни за современата криминалистичка наука и пракса. Нема сомнеж дека од оваа книга може многу да се научи и разбере. Може да се сфати дека криминалистиката претставува систем на меѓусебно поврзани теории, дека ја сочинуваат мноштво методи, техники и процедури кои се актуелни како денес, така и многу години во иднина.

Големата вредност на оваа книга не е само во масата прикажани важни и актуелни криминалистички знаења, теории, методи и постапки, туку и во тоа што го упатува читателот на начин на размислување и на системски пристап на криминалистичката контрола на криминалитетот. Книгата има и мултидимензионален пристап, бидејќи во неа се застапени теории и сознанија на криминологијата, форензичната психологија и во помала мера на техничките науки кои се поврзани со криминалистиката.

Оваа книга претставува животно дело на авторот бидејќи во неа се вткаени сите области со кои тој се занимава во својата професионална кариера како универзитетски професор. Таа претставува капа, шлаг во успешната кариера на плодно истражување во областа на криминалистиката.

Имајќи го во предвид сето горенапишано, најтопло препорачувам печатење на книгата **КРИМИНАЛИСТИКА: ВОВЕД, ТАКТИКА, ТЕХНИКА, МЕТОДИКА, ТЕОРИИ** од авторот Методија Ангелески.

проф. д-р Бранислав Симоновиќ, с.р.
редовен професор по предметот Криминалистика на Правниот факултет при Универзитетот во Крагуевац

Крагуевац, 8 септември 2018 година